

Iitin kunnan oppilashuoltosuunnitelma, perusopetus

YLEISTÄ

Koulujen oppilashuoltotyö koostuu yhteisöllisestä oppilashuollosta ja yksilökohtaisesta oppilashuollosta. Oppilashuoltotyö järjestetään Iitissä yhteistyössä oppilaiden, huoltajien, sivistyspalveluiden, sosiaali- ja terveystyöpalveluiden, liikunta- ja nuorisopalveluiden ja muiden tahojen kanssa.

Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla. Kouluilla työskentelevään oppilashuoltohenkilöstöön kuuluvat opetushenkilöstön lisäksi lasten ja nuorten psykologi, kouluterveydenhoitajat ja koulukuraattori.

Iitin kunnan oppilashuoltotyön tavoitteet ja toimintaperiaatteet

Oppilashuollon tavoitteena on tukea ja edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä ehkäistä syrjäytymistä. Se on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien sekä oppilashuoltopalveluista vastaavien viranomaisten yhteinen tehtävä. Oppilashuollossa toteutetaan oppilaiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luodaan edellytyksiä hyvälle oppimiselle. Oppilashuolto on kouluyhteisön kehittämistä turvalliseksi oppimisympäristöksi, jossa opitaan, kasvetaan, ennaltaehkäistään ja ratkaistaan ristiriitoja. Tämä työ on koulun toimintakulttuurin kehittämistä.

Oppilashuoltotyö on oppilaan ja koko kouluyhteisön oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä, ylläpitämistä ja niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Hyvän oppilashuoltotyön toteuttaminen edellyttää moniammatillista ja välittävää yhteistyötä. Se on ehkäisevää ja korjaavaa toimintaa silloin, kun oppilaalla on oppimisvaikeuksia ja/tai terveydellisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia.

Tavoitteena on, että oppilas voi kokea koulun turvalliseksi ja viihtyisäksi työpaikaksi, jossa hän saa riittävästi ohjausta ja tukea sekä apua ongelmatilanteissa. Oppilaan asioita hoidetaan luottamuksellisesti.

Ratkaisuja pulmiin etsitään yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa laadittujen suunnitelmien ja sovittujen pelisääntöjen mukaisesti. Koulussa tätä työtä johtaa rehtori.

OPPILASHUOLTOTYÖN TOIMIJAT

Oppilashuollon ohjausryhmä ja monialainen oppilashuoltotyö

Iitissä *opiskeluhuollon ohjausryhmään* kuuluvat kouluterveydenhoitajat, lasten ja nuorten psykologi, koulukuraattori, päiväkodin johtaja, virkarehtorit, sivistystoimenjohtaja sekä sosiaalitoimen edustus. Opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontuu 1 – 2 kertaa lukuvuodessa.

Yhteistyötä ja monialaista oppilashuoltotyötä Iitissä tehdään sosiaali- ja terveystoimen, nuorisopalveluiden kanssa myös *Nuorisotyöryhmässä*. Työskentelyn tavoitteena on

ennaltaehkäistä ongelmia ja etsiä uusia toimintatapoja ja yhteistyökäytänteitä pulmallisiksi koettuihin tilanteisiin.

Koulujen oppilashuoltoryhmät

Koulujen oppilashuoltoryhmien (KOR) tehtävänä on vastata koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Koulujen oppilashuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Syksyllä ryhmä suunnittelee tulevan lukuvuoden toimintaa oppilashuollon näkökulmasta ja keväällä arvioi toiminnan toteuttamista ja kehittämistarpeita. Ryhmien kokoontumistiheys vaihtelee koulun koon ja oppilaiden tuen tarpeiden mukaan. Isoimmilla kouluilla oppilashuoltoryhmät voivat kokoontua jopa viikoittain.

Koulujen oppilashuoltoryhmiin kuuluvat rehtori, erityisopettaja, koulukuraattori, tarvittaessa psykologi sekä terveydenhoitaja. Oppilashuoltoryhmä voi kuulla asiantuntijoita, esimerkiksi oppilaanohjaajaa ja luokan- tai aineenopettajia. Oppilaiden ja vanhempien edustus ryhmässä on vähintään kerran lukuvuodessa. Ryhmän toimintaa johtaa koulun rehtori.

Koulukuraattori

Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä, joka tukee oppilasta hänen koulunkäynnissään ja sosiaalisessa kasvussaan.

Koulukuraattorin työhön kuuluu

- oppilaskohtainen työskentely
- vanhemmuuden tukeminen
- yhteisötason työ
- opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön konsultointi
- koulun oppilashuollolliseen suunnittelu- ja kehittämistyöhön osallistuminen
- moniammatillinen yhteistyö (koulujen oppilashuoltoryhmät, lastensuojelu ja muut yhteistyötahot)

Koulukuraattorilta saa apua, jos lapsella tai nuorella on pulmia koulunkäynnissä, kaverisuhteissa tai hänen elämässään tapahtuu merkittäviä muutoksia. Nuori voi saada koulukuraattorilta tukea myös omaan elämäänsä ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Vanhemmat voivat keskustella kuraattorin kanssa esimerkiksi kotitilanteesta tai kasvatusasioista.

Psykologi

Koulupsykologin työhön kuuluu

- oppilaiden kokonaisvaltainen tukeminen
- itsetuntoon, psyykkisiin vaikeuksiin, sosiaaliseen selviytymiseen ja motivaatioon vaikuttaminen
- koulunkäyntiin ja hyvinvointiin liittyvät psykologiset tutkimukset ja arviot
- erityisopettajien, muiden opettajien sekä oppilashuollon henkilöiden konsultointi
- lapsen tukitoimien suunnitteluun osallistuminen sekä oppilaiden ja vanhempien ohjaus ja neuvonta

Työn periaatteita ovat moniammatillisuus, ennaltaehkäisevä työote ja perhekeskeisyys. Lasta ei tutkita tai auteta irrallaan perheestään vaan pyritään toimimaan yhdessä perheen kanssa. Psykologi yhdessä muiden oppilashuollon henkilöiden kanssa edistää ja kehittää koko koulu yhteisön ja oppimisympäristön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on oppilaiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muun oppilashuollon henkilöstön kanssa. Tavoitteena on myös koko koulu yhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen. Kouluterveydenhuolto jatkaa neuvolassa alkanutta lapsen terveydentilan pitkäaikaisseurantaa.

Koko ikäluokan kattavat tarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon ja mahdollistavat jokaisen oppilaan ja hänen perheensä tapaamisen. Tarkastuksissa arvioidaan kokonaisvaltaisesti oppilaan terveydentilaa ja pyritään löytämään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät. Terveystarkastuksista 1., 5. ja 8. luokan tarkastukset ovat laajoja tarkastuksia, joihin kutsutaan molemmat huoltajat ja paikalla on sekä terveydenhoitaja että lääkäri. Terveystarkastusten ohella oppilaita tavataan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Suun terveydenhuolto

Hampaiden perustarkastus on osa kouluterveydenhuoltoa. Se järjestetään koulu aikana. Varsinainen hammashoito on huoltajien vastuulla.

Suun terveydenhuolto on osa oppilashuoltoa. Vastuu sen järjestämisestä on Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöryhmällä (PHSOTEY). Jokaiselle koululle suun terveydenhuolto on nimennyt oman hammaslääkärin ja suuhygienistin, jotka huolehtivat koululaisten suun ja hampaiston määräaikaistarkastuksista, terveystarkastuksista ja tarvittavasta hoidosta.

Hammaslääkäri / suuhygienisti tekee kaikkien oppilaiden suun terveystarkastukset 1., 3., 5. ja 8.-luokkalaisille. Tämän lisäksi oppilaat käyvät tarvittavissa perus- ja erikoishoidoissa, mm. oikomishoidossa.

Kouluruokailu

Kouluruokailu on tärkeä oppilaan jaksamisen, hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Oppilaille tarjotaan riittävä, monipuolinen ja ravitsemuksellisesti hyvä kouluateria. Ruokailutilanteessa oppilaita ohjataan terveellisiin ruokailutottumuksiin ja hyviin tapoihin. Erityisruokavalioiden tarjoaminen edellyttää lääkärin tai terveydenhoitajan todistuksen. Koulun ja ruokapalvelun henkilökunta tekevät yhteistyötä kouluruokailun edistämiseksi.

TIEDOTUS

Koulujen henkilökunta tiedottaa oppilaita ja huoltajia oppilashuollon palveluista mm. toimintasuunnitelmassa, lukuvuositedotteessa ja vanhempainilloissa. Oppilashuoltohenkilöstön yhteystiedot ovat nähtävillä myös koulujen internet-sivuilla.

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO

Yhteisöllinen oppilashuolto on osa koulun toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuollossa seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.

Oppilashuoltoryhmän yhteistyötahoina yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamisessa koulun sisällä voivat opetushenkilöstön lisäksi olla mm. oppilaskunta, tuki- ja kummioppilaat, koulun turvallisuusvastaavat/turvallisuusryhmä, vanhempainyhdistys ja työsuojelun edustaja.

Oppilaiden osallisuuden lisääminen ja hyvän työskentelyilmapiirin luominen ovat tärkeä osa yhteisöllistä oppilashuoltoa. Koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa tulee suunnitella, kuinka mm. oppilaskunnan toimintaa sekä tuki- ja kummioppilastoimintaa voi kehittää yhteisöllisen oppilashuollon näkökulmasta.

Koulukohtaisessa yhteisöllisen oppilashuollon suunnitelmassa tulee pohtia myös oppilaiden fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen liittyviä käytänteitä. Tapaturmien ennaltaehkäisy kuuluu osaksi yhteisöllistä oppilashuoltoa. Itissä suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sisältyy koulujen turvallisuussuunnitelmaan, joka päivitetään kouluilla vuosittain. Tietoturvaohjeet tulee sisällyttää myös koulun turvallisuussuunnitelmaan. Koulukuljetusten turvallisuuden edistämiseksi on olemassa opas, joka välitetään kouluilta kuljettavien oppilaiden koteihin.

YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

Oppilaalla on oikeus halutessaan yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Yksilökohtaisen oppilashuolto on tarkoitettu oppilaan tueksi. Sillä tuetaan tarvittaessa myös huoltajia ja muita oppilaan huolenpidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä heidän kasvatustyössään. Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhainen tuki ja ennaltaehkäisy.

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon sisältyvät

- yksittäiselle oppilaalle annettavat koulukuraattorin, psykologin sekä kouluterveydenhuollon palvelut
- monialainen yksilökohtainen oppilashuolto

Yksittäisen oppilaan asiaa käsiteltäessä kootaan tapauskohtaisesti *moniammatillinen ryhmä (MAR)*. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmän kokoa luokanopettaja/aineenopettaja tai koulun oppilashuoltoryhmän jäsenistä se, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa mm. käsittelyn kirjaamisesta.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus, toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon oppilaan kehitystason mukaisesti häntä koskevissa ratkaisuissa. Lupa tapauskohtaiseen käsittelyyn ja ryhmän koostumukseen pyydetään kirjallisesti huoltajilta. Lupaa pyydetessä käsittelyyn osallistuvat henkilöt on nimettävä. Lupa pyydetään huoltajan allekirjoituksella litissä kunnan yhteiseen Oppilashuoltokertomus –lomakkeeseen tai Wilman kautta.

Huoltajan kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet on aina huomioitava asian käsittelyssä oppilaan iän ja kehitystason mukaisesti.

Oppilashuoltokertomus

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

Oppilashuoltokertomuksen kirjaamiseen käytetään kunnan yhteistä Oppilashuoltokertomus –lomaketta. Oppilashuoltokertomus kuten muutkin oppilashuoltoasiakirjat ovat salassa pidettäviä. Jos oppilashuoltokertomuksen tietoja luovutetaan sivullisille, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoa, kenelle sivulliselle ja millä perusteella on luovutettu.

Kouluterveydenhoitaja, psykologi ja kuraattori kirjaavat lisäksi oppilashuoltotyön omiin potilas- ja asiakasrekistereihinsä.

Oppilashuoltoasiakirjoja säilytetään kunkin koulun arkistossa niin, että vain asianosaisilla on pääsy asiakirjoihin. Asiakirjojen yhteydessä on oltava kopio oppilashuoltoasiakirjojen säilyttämistä koskevasta rekisteriselosteesta.

Salassapito

Oppilashuoltotyö ja siitä kertyvät dokumentit ovat salassa pidettäviä.

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on kuitenkin salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaisille sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Tietojen luovutusosoikeus salassapitovelvollisuuden estämättä koskee myös oppilaan asianmukaisen opetuksen kannalta välttämättömän tiedon luovuttamista tai saamista opettajalta, rehtorilta ja opetuksen järjestäjältä. Tiedon luovuttaja harkitsee, minkä tiedon luovuttaminen on välttämätöntä esimerkiksi turvallisuuden varmistamisen kannalta.

Ensisijaisesti pyritään aina hankkimaan lupa tiedon luovuttamiseen huoltajalta tiedonsiirtolupalomaketta käyttämällä.

OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma laaditaan vuosittain koulun työsuunnitelmaan.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma tulee tarkastaa vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Koko kunnan kattava oppilashuoltosuunnitelma tulee laatia yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön kanssa. Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisessa oppilaskunnalle on järjestettävä mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Oppilaskuntaa on myös kuultava ennen suunnitelman vahvistamista. Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa muiden yhteistyökumppanien kanssa.

Koulun oppilashuoltosuunnitelma on päivitettävä ja suunnitelman toteutuminen arvioitava vuosittain. Koulun oppilashuoltosuunnitelmia laadittaessa on huomioitava kunnan oppilashuoltosuunnitelman ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman linjaukset.

Kunnassa olemassa olevaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa päivitetään yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa säännöllisesti. Kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelman vähintään kerran neljässä vuodessa.